

Wonen langs de ringweg A10 en toch volop frisse lucht

de Volkskrant, Kunst & Cultuur, 9 juni 2006 (pagina 16)
Hilde de Haan

Het door Heren Vijf gerenoveerde flatgebouw **De Leeuw van Vlaanderen langs de ringweg A10** in Amsterdam.

Pal langs de snelweg wonen – de meeste mensen zouden het een gruwel vinden. Zo niet de jongen die in 2004 in de Ikon-documentaire Een kwestie van geluk hebben werd opgevoerd. Hij woonde in een uitgestrekt woonblok (180 meter lengte) op het talud langs de A10, de drukke verkeersader rond Amsterdam. Voor zijn hobby – het verzamelen van wioldoppen – was dit ideaal; één vinden die hij nog niet had, noemde hij onverkort 'geluk'. Maar toen zijn flat werd gerenoveerd, bleek hij niet de enige die naar zijn oude stek terug wou keren. Ruim een derde van de bewoners heeft dat uiteindelijk gedaan. Het blok kreeg de trotse naam De Leeuw van Vlaanderen, en is nu een geliefde woonlocatie.

In 2004 was het nog een van die vermaledijde blokken uit de jaren zestig. Rechthoekig rechtaan, vijf lagen hoog: 72 driekamerwoningen, allemaal precies hetzelfde. Nu zijn er 92 woningen, in veel verschillende soorten en maten en lijkt het wel een gloednieuw bouwwerk. De renovatie is het begin van een grootscheepse vernieuwingsoperatie van de hele Kolenkitbuurt. Naast de karakteristieke Opstandingskerk van architect MF Duintjer, waaraan de buurt zijn naam ontleent, stonden uitsluitend eentonige, minimalistische woongebouwen. Het woord getto viel. Verloedering dreigde. Vandaar dat binnenkort vrijwel alle bebouwing wordt gesloopt en vervangen door gevarieerder huizen.

Dat de Leeuw van Vlaanderen is gespaard, dankt dit woonblok juist aan zijn onmogelijke locatie. Het diende namelijk als geluidsscherm voor de hele achterliggende buurt. Sloop was geen optie, daar woningbouw, zo dicht bij de snelweg, tegenwoordig juridisch nauwelijks kan. Uiteindelijk kon de eigenaar – Far West dat zich uitsluitend richt op de Amsterdamse tuinsteden – al het geld dat anders naar een geluidsscherm zou gaan (een miljoen euro) spenderen aan de renovatie.

Het ontwerp is van Heren Vijf, een jong architectenbureau dat zich altijd bijzonder inspant om de plek waar ze bouwen eerst volledig te doorgronden. Zij zagen ook veel goeds in het oorspronkelijke gebouw. Dit was van J.P. Kloos (1905-2001), een overtuigd functionalist die ooit aan het beroemde sanatorium Zonnestraal van [Jan Duiker](#) had meegewerkt, en die dit woongebouw in 1958 relatief royale maten gaf, en een slimme indeling rond een ruime hal.

Hoewel het gebouw tot op het betonskelet werd gesloopt, heeft Heren Vijf veel gehandhaafd. Zo kregen de nieuwe driekamerwoningen dezelfde indeling als vroeger, en ook de trappenhuizen bleven, zij het deels vervangen door een lift. Het uiterlijk is wel sterk veranderd. De horizontale banden in de gevel (betonvloeren die aan de buitenkant zichtbaar zijn) zijn als typerend kenmerk uit de jaren zestig behouden. Maar in plaats van de vroegere baksteengevels is nu natuursteen toegepast; verschillend afgewerkt (boucharderen, frijnen en zoeten) om een luxe uitstraling te krijgen. Twee extra etages brengen daadwerkelijk luxe: riante woningen, met dakterras. Die toplaag doet meer: langs de snelweg zorgt hij voor een nieuwe hoogtemaat die beter bij de omgeving past – terwijl hij aan de straatkant zó gedetailleerd is, dat hij maat brengt in het lange blok, en de suggestie wekt van overmaatse herenhuizen.

De snelweg blijft voor de bewoners de favoriete attractie, maar tegenwoordig zonder ongezonde bijeffecten. Dat is te danken aan de extra glaspui, langs de A4. Deze vormt een perfect geluidsscherm, en is tevens een weldoordacht systeem van luchtverversing. Hierdoor konden direct achter het glas brede galerijen en torenhoge vides komen: schone, en rustige buitenruimten.

Bewoners zetten hier hun bankjes neer, en bieden, andersom, voor automobilisten een levendig gezicht. Zeker 's avonds: dan ligt die Leeuw daar als een stralend bewijs dat niet alles uit de jaren zestig hoeft te worden afgebroken.

Hilde de Haan

Copyright: Architextburo

Architectuur , Renovatie flatgebouw, Leeuw van Vlaanderenstraat, Amsterdam-[Bos en Lommer](#).
Opdrachtgever: Far West. Ontwerp: Heren Vijf architecten. Voltooid: lente 2006.